

REPUBLIKA SRBIJA
MINISTARSTVO ODBRANE REPUBLIKE SRBIJE
Kabinet Ministra odbrane, Sekretarijat Ministarstva odbrane
Birčaninova 5,
11000 Beograd

PODNOŠILAC: Udruženje građana iRevolucija, sa sedištem u ulici Vladike Nikolaja 54D, u Valjevu, čiji je pravni zastupnik Vladimir Radosavljević

Poštovani,

Udruženje građana iRevolucija upućuje **ZAHTEV za HITNU promenu ponašanja HK Krušik**, u skladu sa uslovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha, zakonom o zaštiti životne sredine, zakonom o zaštiti vazduha, usklađen sa nacionalnim planom za smanjenje emisija glavnih zagađujućih materija koje potiču iz starih velikih postrojenja za sagorevanje.

Grad Valjevo, po izveštajima Agencije za zaštitu životne sredine od 2013. godine, spada u jedan od najzagađenijih gradova Srbije po prisutnosti PM10 i PM2.5 čestica, kao i u vrhu tabele po prisutnosti SO od kada je uspostavljen redovan monitoring kvaliteta vazduha od strane Zavoda za javno zdravlje Valjevo (2010 godina), odnosno uvođenjem automatske merne stanice SEPA iste godine. **(PRILOG 1 I 2)**

Naime udruženje iRevolucija je tokom četvorogodišnjeg rada u polju zaštite životne sredine, primarno u temi kvaliteta vazduha u Valjevu, došlo do saznanja da HK Krušik, koji je u većinskom vlasništvu Ministarstva odbrane, prekomerno zagađuje vazduh tako što u zimskom periodu utroši do **80 tona sirovog lignita i tri tone mazuta dnevno**, dok je u letnjem periodu ta količina znatno manja i time utiče na kvalitet vazduha u Valjevu u iznosu od **20-25% ukupnog aeroxagađenja**. Takvo tumačenje je prepoznato od strane CIP (Saobraćajni institut) i SET kompanije iz Šapca koje su angažovane od strane GU Valjeva da izrade Plan kvaliteta vazduha **(PRILOG 3 I 4)**.

Imajući u vidu da rezultati monitoringa vazduha u HK Krušik pokazuju višegodišnje prekomerne emisije koje HK Krušik emituje, a da reakcije od nadležnih institucija nema, krajem 2022. Godine, iRevolucija podnosi prijavu Osnovnom javnom tužilaštvu, na osnovu čega Privredni sud 23. juna 2023. godine, kažnjava HK Krušik kao i direktorku novčanim kaznama. **(PRILOG 5 I 6)**

S obzirom da i nakon kažnjavanja HK Krušik, do promene ponašanja nije došlo, odnosno posredstvom informacija od javnog značaja I rezultata novog monitoringa

za period 2022. i 2023 u kojima se jasno tumači da do promene ponašanja nije došlo, odnosno nastavljeno je prekomerno emitovanje zagađujućih materija u vazduh, zbog čega iRevolucija podnosi novu prijavu Osnovnom janom tužilaštvu. **(PRILOG 6 I 7)**

Zbog izostanka reakcije svih nadležnih institucija koje se dovode u vezu sa ovim prestupima, a koji nesumnjivo dovode do oštećenja zdravlja građana Valjeva, po procenama CIPa i SET kompanije u ukupnom učešću u aerozagađenju "HK Krušik", ali i presudama Privrednog suda, udruženje iRevolucija je tokom decembra 2023. i početka marta 2024. godine realizovalo kampanju pod nazivom **#50godinaznamo**, sa ciljem prikupljanja potpisa podrške za upućivanje zahteva resornom ministarstvu u čijoj je nadležnosti "HK Krušik".

Zbog svega navedenog, **ZAHTEVAMO HITNU promenu ponašanja HK Krušik**, u skladu sa Zakonom o zaštiti životne sredine, Zakonom o zaštiti vazduha, uslovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha, usklađenim sa nacionalnim planom za smanjenje emisija glavnih zagađujućih materija koje potiču iz starih velikih postrojenja za sagorevanje. Zahtev se odnosi na:

- 1) Ugradnju filtera sa rokom održavanja za narednih deset godina;
ili
- 2) Zamenom energane u HK Krušik tako što će se izraditi projektna dokumentacija zamene energane najkasnije do početka grejne sezona 2024. godine kao i otpočinjanje radova u ovoj kalendarskoj godini
- 3) Informisanje javnosti saopštenjem/konferencijom za medije o početku izrade projektne dokumentacije kao i početku izvođenja radova na zameni energane posebnim saopštenjem za medije/javnost, a najkasnije do 03. aprila 2024. godine.

SPIŠAK PRILOGA

PRILOG 1 – Isećci godišnjeg Izveštaj o stanju kvaliteta vazduha u Republici Srbiji za 2020, 2021, i 2022 godinu

Izvor - veb stranica Agencija za zaštitu životne sredine – <http://www.sepa.gov.rs/>

PRILOG 2 – Istraživanje UNDP po metodologiji SZO - U Valjevu, svake godine od uticaja kvaliteta vazduha prevremeno preminu 242. osobe.

Izvor - https://serbia.un.org/sites/default/files/2019-10/Health-impact-pollution-Serbia_0.pdf

(3.2.1 Results for 11 Serbian cities – **stranica 12**)

PRILOG 3 – Nacrt Plana kvaliteta vazduha 2 – Izrada Plana kvaliteta vazduha 2022-2027 je poverena CIP I SET kompaniji, koja je u prvoj verziji PKV, kao i drugoj verziji PKVa istakla da „HK Krušik“ zagađuje vazduh između 20 i 25% od ukupnog aerozagađenja.

Izvor -

https://valjevo.rs/Dokumenta/GradValjevo/Zastita_Sredine/PKV_Valjevo_i_odgovori.pdf

PRILOG 4 – Rezultati monitoringa kv. vazduha u „HK Krušik“ 2018.-2022

Izvor: Izveštaji monitoringa dobijenih elektronskim putem potraživanjem informacija od javnog značaja, od strane „HK Krušik“

PILOG 5 – Zapisnik sa prvog pretresa u Privrednom sudu

PRILOG 6 – Izrečena presuda po kojoj je osuđen „HK Krušik“

PRILOG 7 – Nova prijava za Privredni prestup za ispuštanje veće količine zagađujućih materija u vazduh nego što je zakonom dozvoljeno (Zakon o zaštiti vazduha), kao i prestupom definisanim Zakonom o zaštiti vazduha o prekoračenju dozvoljenih emisija i izostanka primene tehničko-tehnoloških mera.

PRILOG 8 – Potpisi građana kroz kampanju #50GodinaZnamo, za građansku inicijativu zamene energenta u HK Krušik sprovedenoj tokom februara 2024. godine

Izvor: potpisi građana su prikupljeni na dva načina:

- Putem online forme na veb stranici irevolucija.net/inicijativa;
- Uživo prikupljanjem potpisa na ulici, na štandu.

Prikupljanje potpisa u elektronskom obliku, kao i distribucija istih podataka prema Ministarstvu odbrane se izvršava u skladu sa Zakonom o zaštiti podataka (*zaštita fizičkih lica u vezi sa obradom podataka o ličnosti i slobodni protok takvih podataka*) i dostavlja se odvojeno od drugih priloga ovog Zahteva, fizičkim putem, sa svim pratećim priložima Zahteva. Podaci koji identifikuju potpisnike inicijative će biti dostavljeni na USBu, u tabelarnoj formi i ukoliko je neophodno, udruženje iRevolucija će dozvoliti pristup ovlašćenom licu Ministarstva odbrane uvid u bazu podataka, svih potpisa, radi provere autentičnosti svakog potpisa.

Ovaj Zahtev dostavljamo Ministarstvu Odbrane, Ministarstvu zaštite životne sredine, Agenciji za zaštitu životne sredine, GU Valjeva, HK Krušik.

U Valjevu, 11.03.2024

Za podnosioca:

Udruženje iRevolucija

Vladimir Radosavljević, Predsednik

